

SĂ DEZLEGĂM TAINELE TEXTELOR LITERARE

**Clasa a IV-a
Semestrul 2**

EDITURA CARMINIS
educational

7. RECAPITULARE INITIALĂ

<i>Legenda crivățului</i>	4
---------------------------------	---

8. UNIVERSUL ȘCOLII

<i>Seara talentelor, după Sara Pennypacker</i>	9
<i>Școala de altădată, după Romulus Dinu</i>	16
Recapitulare	22

9. COMUNICĂM

<i>Charlie și fabrica de ciocolată, de Roald Dahl</i>	27
<i>Habarnam devine pictor, după Nikolai Nosov</i>	34
Recapitulare	40

10. A ȘTI, A FACE, A FI ÎMPREUNĂ

<i>Unde-i tata?, după Jack Canfield</i>	43
<i>Necazurile unui uragan de treabă, după Adina Popescu</i>	49
Recapitulare	53

11. PLANETA COPILĂRIEI

<i>Un prieten pentru Faruk, după Don Rowe și Jan Newton</i>	58
<i>Fiind băiet păduri cutreieram, de Mihai Eminescu</i>	64
Recapitulare	68

12. DOAR UN PAS PÂNĂ LA VACANȚĂ

<i>Din fereastra clasei mele, de Emilia Căldăraru</i>	72
<i>Emil pornește la drum, după Erich Kästner</i>	75
<i>Proiect: Valea Prahovei - o destinație de vacanță</i>	79
Recapitulare finală 1	82
Recapitulare finală 2	87

Seara talentelor

după Sara Pennypacker

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 Bifează varianta corectă.

a) *Proiectul a fost lansat:*

- în vacanța mare
- la începutul anului școlar
- la sfârșitul anului școlar

b) *Banii strânși vor fi folosiți:*

- pentru acțiunea de vânzare de prăjitură
- pentru marea excursie de primăvară
- pentru Seara talentelor

c) *Spectacolul „Seara talentelor“ va fi organizat de:*

- clasele a V-a și a VI-a
- clasele I și a II-a
- clasele a III-a și a IV-a

d) *Clementina i-a ținut de urât în timpul repetiției:*

- Margaretei
- învățătoarei Margaretei
- directoarei

e) *Directoarea a invitat-o să-i fie asistentă pentru că:*

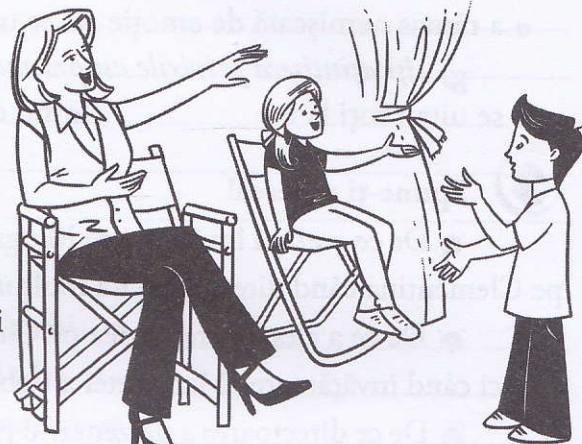
- învățătoarea Margaretei a trebuit să plece
- fusese mulțumită de felul în care Clementina s-a implicat la repetiții
- avea încredere în Clementina

f) *Clementina și-ar fi dorit să fie pe scenă:*

- ca să știe ce simți când ești aplaudat
- deoarece era invidioasă pe colegii ei
- pentru că nu îi plăcea să fie regizor

g) *La finalul spectacolului:*

- directoarea i-a mulțumit Clementinei în fața publicului și acesta a aplaudat-o
- directoarea n-a fost mulțumită de Clementina
- directoarea a rugat publicul să o aplaude pe cea care făcuse totul posibil

2 Încercuiește varianta potrivită.

a) „*să-mi ții de urât*“ are înțelesul de:

- să stai cu mine
- să stai lângă o persoană mai puțin arătoasă
- să ții ceva în mâna

b) „*împietrise de emoție*“ are sensul de:

- nu își putea stăpâni emoțiile
- era agitată
- emoția o făcea să nu se mai poată mișca

c) „mi-a aruncat o privire aspră“ înseamnă:

• s-a uitat frumos la mine

• m-a ignorat

• s-a uitat o clipă, dezaprobat, la mine

d) „a deschis serbarea“ are înțelesul de:

• a început serbarea

• a terminat serbarea

• a dat la o parte cortina

e) „de parcă soarele mi-ar fi răsărit drept în piept“ are sensul de:

• era foarte tristă

• era foarte fericită și mândră

• se simțea încălzită

f) „am rămas cu privirile pironite“ înseamnă:

• a rămas nemișcată de emoție

• se uita fix la cei din față ei

• i s-a făcut rău

g) „își ațintiseră privirile asupra mea“ are înțelesul de:

• se uitau toți la ea

• nu o privea nimeni

• o priveau pe furis

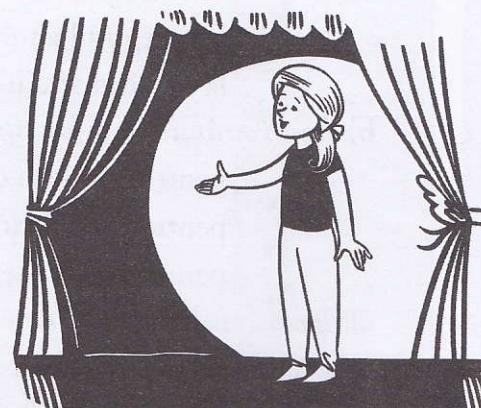
Spune-ți părerea!

✿ De ce crezi că învățătoarea Margaretei a privit-o aspru pe Clementina când directoarea i-a mulțumit la repetiții?

✿ De ce a ales-o directoarea pe Clementina ca asistentă atunci când învățătoarea Margaretei a trebuit să plece?

✿ De ce directoarea a prezentat-o publicului ca fiind cea care făcuse posibilă realizarea spectacolului?

✿ De ce se simțea Clementina atât de mândră atunci când directoarea i-a spus că se bucură că e cu ea?

Caracterizează-o pe Clementina completând cvintetul.

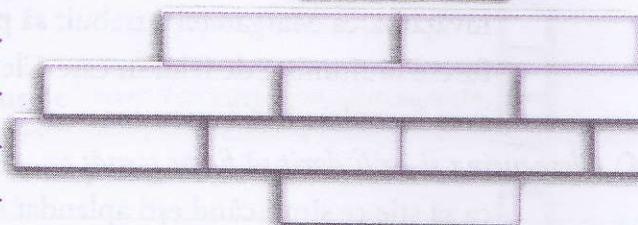
Clementina

Două adjective →

Trei verbe →

O propoziție formată din patru cuvinte →

Un cuvânt care o caracterizează →

Înlocuiește expresiile/cuvintele colorate cu altele cu același înțeles.

- ✿ Clementina, *mi se pare* că nu te am pe listă! _____
- ✿ Clementina, poți *să-mi ții de urât* în timpul repetiției! _____
- ✿ Orice *ar fi mers anapoda*, am reușit să reparăm. _____
- ✿ Acest lucru *m-a luat* complet *prin surprindere*. _____
- ✿ Simțeam că zgomotul *o să-mi smulgă urechile*. _____

Joc de rol

Interpretați, la alegere, un dialog pentru una dintre situațiile următoare:

- între învățătoarea Margaretei și Clementina, după spectacol;
- între directoare și Clementina;
- între tine și Clementina.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

respect pentru oameni și cărti

1

Completează seriile cu alte exemple.

★ _____ = aptitudine, înclinație

★ dezamăgită = _____, decepționată

iluzie

★ învăpăiată = _____, _____

★ împietrîse = _____, _____

★ serbarea = _____, _____

★ îngrijorată = _____, alarmată

★ reverențe = _____, încinăciuni

★ surprindere = _____, _____

★ pironite = _____, _____

2

Scrie antonimele potrivite.

- să strângă ≠ _____
- a organiza ≠ _____
- dezamăgită ≠ _____

- a deschis ≠ _____
- mândră ≠ _____
- talentată ≠ _____

3

Completează cu „cam“ sau „c-am“.

După repetiții, am anunțat-o pe directoare că spectacolul va ține _____ o oră. Cred _____ apreciat destul de precis, pentru că fiecare moment putea dura mai mult sau mai puțin.

A fost _____ măhnită că s-a depășit timpul, dar mă bucur _____ reușit să o înveselesc la final!

4

Alcătuiește enunțuri potrivite, câte două pentru fiecare dintre ortogramele: „c-am“ și „cam“.

5

Compune propoziții cu următoarele pronume: „dânsa“, „dumneaei“.

6

Selectează din text șase substantive și șase adjective și analizează-le după model:

Model: școala = substantiv comun, numărul singular, genul feminin;

marea = adjecțiv, se acordă cu substantivul „excursie“, numărul singular, genul feminin

Aprofundează!

Pronumele personale de politețe sunt folosite pentru a arăta respectul.

Numărul	Persoana I	Persoana a II-a	Persoana a III-a
Singular	-	dumneata/dumneavoastră	dumneaei/dumnealui
Plural	-	dumneavoastră	dumneelor

Atenție însă: „dânsul“, „dânsa“, „dânsii“, „dâNSELE“ sunt doar pronume personale.

Confeționează o invitație adresată părinților ori doamnei director pentru un spectacol pe care îl organizează clasa ta. Alege un nume potrivit pentru spectacol.

Alcătuiește familia cuvintelor „mulțumi“, „grijă“.

Compune enunțuri cu sensurile cuvintelor „a lansa“, „s-a înclinat“.

• Verbul •

Selectează din text 10 verbe care exprimă acțiuni legate de spectacolul organizat.

Găsește în text verbe la numărul singular, apoi trece-le la numărul plural.

<i>Numărul singular</i>	<i>Numărul plural</i>

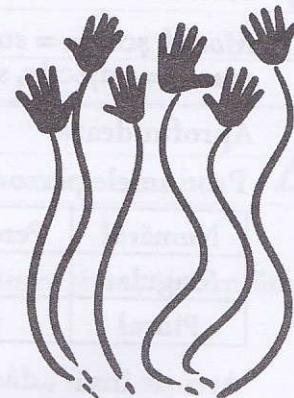
Schimbă numărul, apoi persoana verbului, conform modelului.

Model: a lansat → *au lansat* → *ati lansat*

- *a propus* → _____ → _____
- *a întrebăt* → _____ → _____
- *a venit* → _____ → _____
- *a pus* → _____ → _____

Cine face acțiunea exprimată de verb?

<i>Verbul</i>	<i>Cine?</i>
<i>a mulțumit</i>	
<i>am tras</i>	
<i>au aplaudat</i>	
<i>am plecat</i>	
<i>atântiseră</i>	
<i>simteam</i>	
<i>știam</i>	
<i>ești</i>	

Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în propozițiile următoare:

- Respect pentru vecinii noștri. port o rochie nouă.
- Galați este port la Dunăre.
- Număr prăjiturile.
- E un număr reușit.

- Pui scaunul la loc, te rog?
- Din ou a ieșit un pui galben.
- Cer colegii un stilou.
- Norii alunecă pe cer.

6

Activitate în perechi. a) Subliniază verbele din textul dat și apoi grupează-le în coloane în tabelul următor. Corectați-vă între voi, apoi la nivelul clasei.

„— Bzzz! Unde este Barbă Cloanță Cotoroanță? au întrebat albinele. Nimici nu a știut răspunsul.

— Haideți! zice una zburând în sus. Dacă ne împrăștiem toți, îl vom găsi iute.

Albinele au zburat în toate părțile. Veverițele, câte erau, căutau copaci cu scorbură. Meșterul Ciocănitore s-a înălțat până deasupra Luminișului. El l-a întâlnit pe cinstitorul Jupân Cârtiță și l-a rugat să-l găsească pe domnul Barbă Cloanță pe sub pământ. Dacă își făcea cumva siesta la umbră, în țarina străbună?!

Un singur loc a rămas, unde niciunul n-a îndrăznit să-l caute: locuința lui Cipi.” (Fodor Sándor)

Verbe de acțiune	Verbe de stare	Verbe de existență
	își făcea siesta (se odihnea)	

b) Colorează cu galben verbele la timpul prezent și cu roșu pe cele la viitor. Încercuiește verbele care nu sunt la persoana a III-a.

7

Subliniază, apoi analizează verbele. La ce timp se află majoritatea verbelor?

De Ziua mamei am organizat la școală un spectacol foarte frumos. Am pregătit câteva scenete amuzante, pe care le-am repetat ori de câte ori aveam puțin timp liber.

— Tu ce ai pregătit, Corina?
— Eu voi cânta un cântec care îi place mamei foarte mult și-o emoționează de fiecare dată.

Seara dedicată mamelor i-a încântat pe toți cei prezenți!

8

Completează formele care lipsesc.

- eu așez
- tu _____
- el/ea așază
- noi _____
- voi _____
- ei/ele _____

- eu scriu
- tu _____
- el/ea _____
- noi _____
- voi _____
- ei/ele _____

- eu vin
- tu _____
- el/ea _____
- noi _____
- voi _____
- ei/ele _____

- eu creez
- tu _____
- el/ea creează
- noi creăm
- voi _____
- ei/ele _____

a) **Eu știu** → eu voi ști

Tu știi → _____

El _____ → _____

Noi _____ → _____

Voi _____ → _____

Ei/ele _____ → _____

b) **merg, spun, am, iei, vedem, mergi, spune, aveți, vezi.**

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

10 Notează cinci verbe la timpul trecut, persoana a II-a, număr singular.

11 Scrie-le o scurtă scrisoare părintilor. Folosește verbele următoare după ce le-ai pus la timpul prezent: „voi veni“, „va sosi“, „voi călători“, „veți aștepta“.

● Susținerea unei opinii ●

a) Extragă din text elemente semnificative pentru a argumenta opiniile următoare:

● Clementina nu s-a aflat pe lista participanților la spectacol.

● Micuța Clementina a început să aibă încredere în ea.

b) Subliniază cuvintele care introduc un argument sau care organizează textele pe care le-ai scris.

Găsește argumente pentru a-ți susține opiniile pentru următoarele situații:

a) vrei să convingi pe mama să te înscrie la înnot/schi;

b) vrei să îți convingi colegul care nu este prea silitor să devină mai perseverent;

c) vrei să convingi pe prietena ta să accepte un rol negativ într-o scenă (alege tu personajul!);

d) vrei să convingi pe doamna învățătoare că ai făcut tema, deși ai uitat caietul acasă.

a) Interpretăți dialogul de pe pagina alăturată, punând accent și pe limbajul nonverbal (mimică, gesturi, atitudine).